

Strieborná ekonomika vs. strieborní zamestnanci

RNDr. Viliam Páleník, PhD.
Ekonomický ústav SAV a IZ

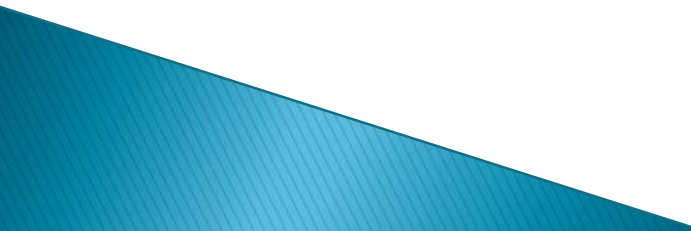
Konferencia 50+, Age Management Balancing

O.Z

Technopol, Bratislava 13.6.2018

Podporené projektom VEGA 2/0158/18

Štruktúra prezentácie

1. Motivácia
  2. Starnutie populácie
  3. Vplyv starnutia na dopyt
  4. Vplyv starnutia na trh práce
  5. Závery
-
- A blue decorative triangle is located in the bottom-left corner of the slide, pointing towards the center.

1. Motivácia

- ▶ Demografické zmeny prebiehajú v celej spoločnosti a ich dôsledky sa v čoraz väčšej miere odrážajú aj v podnikoch.
- ▶ Identifikácia trendov v podnikoch, ktoré sú spôsobené demografickými zmenami:
  - na strane ponuky pracovnej sily,
  - na strane dopytu po tovaroch a službách,
  - zároveň navrhnúť primerané riešenia.

2. Starnutie populácie

- ▶ Populácia EU starne z dôvodu:
  - zníženia pôrodnosti
  - predlžovania veku dožitia
- ▶ Na Slovensku na viac úspešná politika podpory pôrodnosti „Husákové deti“
- ▶ Do roku 2050 v EÚ:
  - Podiel poproduktívnej populácie (65+)
    - z 17,4% na 28,6 %.
  - Počet pracovníkov v produktívnom veku pracujúci na jedného v poproduktívnom veku:
    - z 3 1/5 na 2.

2. Starnutie populácie

- ▶ Starnutie prebieha rozdielne:
  - V EU15 už prebieha, až kulminuje
  - V EU 12 len začína:
    - využiť na čo najlepšiu prípravu.
- ▶ Trh produkcie pre starších mimo EÚ:
  - Japonsko
  - rozvíjajúce krajiny BRIC

2. Starnutie populácie

- ▶ Osoby vo veku 50 rokov a viac sa rozdeľujú do týchto troch skupín:
  - Starnúci (Young-old) vek od 50 po 64 rokov
  - Starý (Old-old) vek od 65 po 79 rokov
  - Najstarší (The oldest-old) vek 80 a viac

3. Vplyv starnutia na dopyt

- ▶ Zmena štruktúry obyvateľstva v EÚ:
  - veľké zmeny v zložení priemerného spotrebného koša
  - spôsobné hlavne zvýšením počtu seniorov v populácii.

3. Vplyv starnutia na dopyt

- ▶ Najväčší nárast:
  - Zdravotná a dlhodobá starostlivosť
  - Stavebníctvo
  - Potravinárstvo
    - zdravé, chemicky neupravované
  - Doprava
  - Vzdelávanie
  - Elektronika
  - IKT (telehealth, telecare, inteligentné systémy domácností)
  - Hi-tech,
  - Omladzujúce výrobky
  - Turizmus

3. Vplyv starnutia na dopyt

- ▶ Pokles dopytu:
  - Strava pripravená a konzumovaná doma
  - Zariadenie
  - Spotrebiče
  - Oblečenie
  - Doplnky

3. Vplyv starnutia na dopyt

- ▶ Privátne zdravotné a penzijné poistenie
- ▶ Prispôsobovanie dopravy pre starších:
  - verejnej
  - individuálnej
- ▶ Budovy pre starších:
  - Bezbariérový prístup
  - Bezpečnosť
  - Spôľahlivosť

4. Vplyv starnutia na trh práce

- ▶ Zohľadniť zmeny:
- ▶ vo veľkosti populačných ročníkov ktoré:
  - odchádzajú z trhu práce
  - prichádzajú na trh práce,
- ▶ vo vekovej štruktúre podniku,
- ▶ vo vekovej štruktúre nezamestnaných.

4. Vplyv starnutia na trh práce

- ▶ Je potrebné:
  - všeobecné zlepšenie pracovných podmienok
  - prispôsobenie špecifickým potrebám a zdravotnému stavu týchto pracovníkov
  - lepším prístupom k celoživotnému vzdelávaniu
  - zmeny daňových systémov a systémov dávok,
  - predĺžiť obdobie aktívneho pôsobenia ľudí na trhu práce.

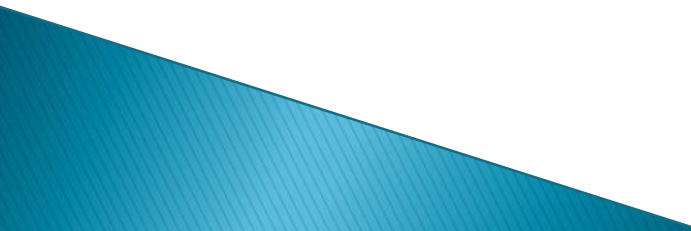
4. Vplyv starnutia na trh práce

- ▶ udržať a zlepšiť práceschopnosť,
- ▶ udržať dobrý zdravotný stav (pomocou pracovného lekárstva),
- ▶ zohľadniť zdravotné problémy,
- ▶ znížiť nepriaznivé vplyvy pracovného času,
- ▶ získať čas na ďalšie vzdelávanie
- ▶ zlepšiť rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom
- ▶ stanoviť pracovný čas podľa fázy života pracovníka, vrátane „job sharing“
- ▶ zlepšiť spokojnosť s pracovnými podmienkami.

4. Vplyv starnutia na trh práce

- ▶ Diskriminácia podľa veku, odstránenie:
- ▶ Negatívna diskriminácia:
  - Pracovné miesto má zodpovedať pracovnej praxi a odbornej príprave pracovníka bez akejkoľvek diskriminácie na základe veku
- ▶ Pozitívna diskriminácia:
  - Súbeh poberania starobného dôchodku a riadneho zamestnania na plný úväzok na dobu neurčitú
  - Deformácia trhu práce – mzdový dumping.

4. Vplyv starnutia na trh práce

- ▶ Migrácia za prácu v EÚ
  - ▶ Imigrácia za prácou
  - ▶ Európsky rámec starnúcich pracovníkov
  - ▶ Efektívne medzigeneračné delenie
  - ▶ Efektívny transfér informácií a zručností medzi generáciami
  - ▶ Nové koncepcie vzdelávania
-

5. Závěry

- ▶ Predvídat' a zmierňovať dôsledky starnutia na hospodársky rozvoj a trh práce.
- ▶ Bude mať dlhodobý vplyv na všetky sektory hospodárstva.
- ▶ Dopyt: zmena vekovej štruktúry – preferencie
- ▶ Trh práce:
  - zvýšenie participácie pracovníkov vo veku 50+
  - zlepšenie zamestnanosti žien
  - vzdelanie a odborná príprava mladých,
  - integrácia migrantov a Rómov do trhu práce.

Ďakujem za pozornosť

- ▶ Viliam Páleník
- ▶ viliam.palenik@savba.sk   www.ekonom.sav.sk

CCMI/113 „Vplyv demografického vývoja na priemysel a úloha regionálnej, štátnej a európskej priemyselnej politiky pri zmierňovaní vplyvu nevyváženého vekového zloženia obyvateľstva“. „Zelená kniha – Ako čeliť demografickým zmenám, nová solidarita medzi generáciami“, COM(2005) 94, „K Európe pre každý vek – podpora prosperity a solidarity medzi generáciami“, COM(1999) 221, „Demografická budúcnosť Európy – pretvorme výzvu na príležitosť“, COM(2006) 571, „Riešenie otázky vplyvu starnutia obyvateľstva v EÚ – Správa o starnutí obyvateľstva“, COM(2009) 180.